

SỞ Y TẾ TP. HỒ CHÍ MINH
BỆNH VIỆN HÙNG VƯƠNG

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

HƯỚNG DẪN

Triệt sản nam

(Ban hành kèm theo Quyết định số /QĐ-BVHV ngày 23/5/2014
của giám đốc bệnh viện Hùng Vương)

Triệt sản nam bằng phương pháp thắt và cắt ống dẫn tinh là BPTT vĩnh viễn dành cho nam giới bằng cách làm gián đoạn ống dẫn tinh dẫn đến không có tinh trùng trong mỗi lần xuất tinh. Đây là biện pháp thực hiện một lần có tác dụng tránh thai suốt đời vì thể khách hàng cần được tư vấn kỹ trước khi quyết định thực hiện. Đây là một thủ thuật ngoại khoa đơn giản và an toàn. Hiệu quả tránh thai rất cao (trên 99,5 %) và triệt sản nam không có ảnh hưởng đến sức khỏe và sinh hoạt tình dục. Triệt sản nam không phòng tránh được các NKLTQĐTD và HIV/AIDS.

1. CHỈ ĐỊNH

Nam giới đã có đủ số con mong muốn, khỏe mạnh, tự nguyện dùng một BPTT vĩnh viễn và không hồi phục sau khi đã được tư vấn đầy đủ.

2. CHỐNG CHỈ ĐỊNH (không có chống chỉ định tuyệt đối)

2.1. Cần thận trọng (có thể thực hiện bình thường khi có thêm những chuẩn bị cần thiết) nếu khách hàng có một trong những dấu hiệu sau:

- Tiền căn chấn thương bìu hoặc bìu sưng to do giãn tĩnh mạch vùng thừng tinh, tinh hoàn lạc chỗ 1 bên
- Bệnh lý nội khoa như tiểu đường, trầm cảm hoặc trẻ tuổi

2.2. Hoãn thủ thuật nếu khách hàng có một trong những dấu hiệu sau:

- Nhiễm khuẩn lây truyền qua đường tình dục (NKLTQĐTD) cấp hoặc viêm (sưng, đau) đầu dương vật, ống dẫn tinh hoặc tinh hoàn hoặc nhiễm khuẩn tinh hoàn
- Nhiễm khuẩn toàn thân hoặc bị bệnh phù chân voi

2.3. Cần có chuẩn bị đặc biệt (như phẫu thuật viên có kinh nghiệm hoặc phương tiện gây mê nội khí quản hoặc những phương tiện hồi sức cần thiết) nếu khách hàng có một trong những dấu hiệu sau: thoát vị bẹn, có AIDS hoặc rối loạn đông máu.

3. QUI TRÌNH THỰC HIỆN

3.1. Tư vấn

- Lắng nghe và tìm hiểu nhu cầu của khách hàng về triệt sản nam.
- Hiệu quả, ưu điểm, nhược điểm của triệt sản nam (nhấn mạnh đây là BPTT không phục hồi, nên không thích hợp cho đối tượng còn trẻ chưa có con). Biện pháp này không có tác dụng phòng tránh NKLTQĐTD, HIV/AIDS
- Giải thích qui trình triệt sản nam

- Ký đơn tình nguyện xin triệt sản

3.2. Thăm khám trước khi thực hiện thủ thuật

- Tìm hiểu kỹ xem khách hàng có đúng chỉ định không
- Hỏi kỹ tiền sử bệnh tật nội ngoại khoa, khám toàn thân và bộ phận (tim, phổi, ổ bụng)
- Đặc biệt chú ý khám vùng sinh dục ngoài (bìu, tinh hoàn, mào tinh)
- Xét nghiệm thường không cần thiết trừ khi hỏi tiền sử và thăm khám lâm sàng phát hiện những vấn đề cần thăm dò thêm. Những xét nghiệm có thể làm là: hemoglobin và/hay hematocrit, phân tích nước tiểu tìm glucose và protein
- Khuyến khách hàng vệ sinh sạch sẽ vùng sinh dục và vùng đùi trên trước phẫu thuật; mặc quần lót sạch

3.3. Thời điểm thực hiện

Bất kỳ thời gian nào thuận tiện

3.4. Thực hiện triệt sản nam

3.4.1. Chuẩn bị tiến hành thủ thuật

- Làm sạch vùng phẫu thuật: cắt bớt lông mu, rửa sạch vùng sinh dục bằng dung dịch sát khuẩn
- Khách hàng mặc quần áo sạch, nằm ngửa thoải mái trên bàn phẫu thuật. Trải khăn phẫu thuật có lỗ để hở vùng bìu
- Phẫu thuật viên và trợ thủ rửa tay, mặc áo, đi găng như qui trình phẫu thuật
- Nhiệt độ phòng phẫu thuật phải đủ ấm, không quá lạnh

3.4.2. Giảm đau trong triệt sản nam.

- Nếu khách hàng quá lo lắng, cho uống 5 mg diazepam 30 phút trước thủ thuật
- Gây tê tại chỗ bằng lidocain 1 % (loại không có adrenalin). Liều tối đa không quá 4,5 mg/kg trọng lượng cơ thể

3.4.3. Kỹ thuật triệt sản nam không dùng dao

Cần đảm bảo vô khuẩn và tuân thủ những qui định của Phòng ngừa chuẩn khi thực hiện thủ thuật

- Thắt ống dẫn tinh bên phải
 - + Dùng kỹ thuật 3 ngón tay để xác định và cố định ống dẫn tinh
 - + Đặt kẹp ôm ống dẫn tinh qua da bìu
 - + Chọc kim phẫu tích qua da
 - + Bộc lộ và nâng cao ống dẫn tinh
 - + Bấu vào ống dẫn tinh bằng kẹp vòng tròn
 - + Bóc tách cân tinh
 - + Thắt và cắt đoạn ống dẫn tinh
 - + Buộc hai đầu bằng chỉ không tiêu hay chromic catgut

- + Đặt 1 cân để cách ly đầu xa của ống dẫn tinh
- Thất ống dẫn tinh bên trái: kỹ thuật tương tự

Lưu ý:

- Không cần khâu da bìu, chỉ cần băng lỗ mở da bìu
- Phải cầm máu kỹ trong suốt quá trình làm thủ thuật

3.4.4. Theo dõi và hướng dẫn khách hàng ngay sau phẫu thuật

- Để khách hàng nghỉ ngơi thoải mái trong vài giờ đầu, không cần nằm viện
- Khách hàng có thể về nhà sau khi nghỉ ngơi tại chỗ một vài giờ
- Uống kháng sinh 5 ngày
- Giảm đau bằng paracetamol
- Hướng dẫn khách hàng tự chăm sóc
 - + Khách hàng có thể có cảm giác tức nặng ở bìu nhưng không đau (nên mặc quần lót chặt trong vài ngày đầu giúp có cảm giác thoải mái)
 - + Có thể dùng túi nhỏ chứa nước đá áp lên vùng chung quanh bìu để giảm sưng đau
 - + Tránh lao động nặng trong 1 - 2 ngày đầu
 - + Luôn giữ vết mổ sạch và khô. Có thể tắm sau 24 giờ nhưng tránh làm ướt vết mổ
 - + Sau 3 ngày có thể rửa vết mổ bằng xà phòng
 - + Sau 1 tuần có thể sinh hoạt tình dục bình thường nhưng vẫn có thể có thai
 - + Hướng dẫn khách hàng tránh giao hợp hoặc dùng bao cao su hoặc BPTT có hiệu quả khác trong vòng 12 tuần sau triệt sản nam
- Khách hàng cần đến khám lại ngay nếu có những dấu hiệu như: sốt, chảy máu, có mủ vết mổ, sưng đau ở vết mổ không giảm

4. TAI BIẾN VÀ BIẾN CHỨNG

Bao gồm chảy máu trong lúc phẫu thuật và sau phẫu thuật, phản ứng thuốc tê, sưng đau, tụ máu sau phẫu thuật, nhiễm khuẩn và trễ hơn có thể gặp viêm mào tinh và u hạt tinh trùng. Việc phát hiện sớm và điều trị thích hợp là rất cần thiết. Ngoài ra có thể gặp đau kéo dài (2%), thường không quá 1 năm hoặc có thể hồi tiếc sau triệt sản.

5. ĐỐI VỚI KHÁCH HÀNG HIV(+)

- Khách hàng HIV(+) hoặc AIDS hoặc đang điều trị thuốc kháng virus có thể sử dụng BPTT triệt sản nam. Cần có những chuẩn bị đặc biệt khi thực hiện cho khách hàng có AIDS
- Yêu cầu khách hàng sử dụng bao cao su kèm theo. Khi sử dụng đúng cách và thường xuyên, bao cao su giúp ngăn ngừa lây nhiễm HIV và các NKLTQĐTĐ.

6. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hướng dẫn quốc gia về các dịch vụ chăm sóc sức khỏe sinh sản, 297 – 299.

GIÁM ĐỐC

Nguyễn Văn Trương